
Meridià de València

Autor:

Data de publicació: 22-06-2014

Basant-se en Ptolemeu els cartògrafs francesos del s.xvi prenen com a meridià origen, l'illa de Ferro (Illes Canàries). Lluís XIII en va fer el seu ús obligatori el 1634. Però els astrònoms de l'Acadèmia de Ciències, fundada el 1666, van decidir especificar la longitud respecte el meridià de París, que va substituir el de l'illa de Ferro, per comoditat en els seus càlculs ja que hi tenien l'observatori oficial. Finalment, el 1911, França va acabar adoptant el meridià de Greenwich.

Això em va fer pensar que els cartògrafs i cosmògrafs valencians dels segles XVI i XVII havien fet els seus càlculs referits als seus observatoris que per força eren, a casa seva a València, per tant referits al meridià de València

Vaig començar a navegar als quinze anys, i la determinació de la longitud mitjançant la Lluna la vaig començar a intuir a Preu, però el fet de que hi podia haver diferents meridians agafats com origen de longituds ja ho havia après als tretze anys.. d'en Tintin i el Capità Haddock a l'obra de l'Hergé "Le secret de la Licorne". A la segona part de la història comencen el càlcul de la longitud del vaixell i hi ha un moment còmic en que Haddock es treu el barret i els diu a Dupond & Dumond: "enlevez vos chapeaux parce que d'accord avec votre calcul nous sommes dans la cathédrale de Notre-Dame" però més endavant quan no troben el vaixell enfonsat en Tintin s'en adona de que, als segles XVII i XVIII, els francesos especificaven la longitud respecte el meridià de París (20°00'E de Ferro), fa la correcció i troben el vaixell.

Des de l'inici de la cartografia, els geògrafs van establir el meridià origen de longituds a l'Oceà Atlàntic: Ptolemeu, al segle segon, va escollir les Illes Afortunades (les Canàries); els geògrafs àrabs van optar per l'Estret de Gibraltar (5°20'51"O); d'antuvi els cartògrafs catalans havien triat l'illa de Ferro (18°00'O Greenwich), la més occidental de les Illes Canàries, prop de Tenerife, però al segle XVI els propis catalans i més tard els holandesos, van adoptar el Pic del Teide a Tenerife (16°38'21"O), amb l'excepció de Mercator que va optar per l'illa de Corvo (a les Açores - 31°06'16"O).

El fet de triar un d'aquests meridians en ús en aquell moment, hauria permès conservar la graduació de longitud d'algunes cartes. Però era millor triar un observatori d'un meridià ja existent per al que ja s'haguessin calculat la majoria taules. Finalment per universalitzar-ho el punt clau per la decisió va ser que aquest meridià passés el més a prop dels observatoris que podien participar en una determinació precisa de l'hora. Es van proposar observatoris a Venècia, Berlín, París, Washington i fins i tot a la piràmide de Gizeh

Meridià de València

Basant-se en Ptolemeu els cartògrafs francesos del S.XVI prenen com a meridià origen, l'illa de Ferro (Illes Canàries - 18°00' O Greenwich)). Lluís XIII en va fer el seu ús obligatori al S.XVII, (any 1634). Però els astrònoms de l'Acadèmia de Ciències, fundada el 1666, per comoditat en els seus càlculs ja que és on van situar l'observatori oficial, van decidir especificar la longitud respecte el meridià de París com a 20°00' E de Ferro (és a dir 1°37'30"E Greenwich) "FENT TRAMPA ja que París està en realitat a 2°21'07" E Greenwich (una diferència de 16' 23" = a uns 30km seguint el paral·lel) , que va substituir al de l'illa de Ferro (18°00' O Greenwich) exactament com el de València. Finalment, el 1911, França va acabar adoptant el meridià de Greenwich.

Això em va fer pensar que els cartògrafs i cosmògrafs valencians dels segles XVI i XVII havien fet els seus càlculs referits als seus observatoris que per força eren, a València (18°00' E de Ferro -> 0°22'30" O Greenwich), a casa seva, per tant referits al meridià de València:

Pere Medina (Valencià) => El seu "regimiento de navegación" (1563) es va fer famós a tota Europa.
Jaume Joan Ferrer (jueu valencià) => Felip II el va enviar a Mèxic i Manila (on va morir), per a mesurar les seves longituds amb un sistema basat en l'angle de la lluna i el sol (les va calcular amb un error de 400km) el sistema de distàncies llunars
Diego Ramírez de Arellano, Xativí, el 1620 va ser el que confirmar, al circumnavegar-la, que la Terra Magellanica no era un continent, calculant amb precisió la seva longitud, i la va batejar com Illa de Xàtiva.

L'observatori de Greenwich no el funda la reina Ana fins el 1717, i jo penso que no pot ser casual la coincidència de longitud amb el meridià de València (18°00'E de Ferro)-podia haver triat Londres (0°07'39"O) en lloc de Greenwich-, els anglesos varen voler aprofitar tots els coneixements geogràfics espanyols, que de fet eren valencians.

Entre 1762 i 1764, la capital de Filipines, Manila i el principal port proper, Cavite, van ser ocupats durant vint mesos pels anglesos

Moltes cartes de navegació, mapes rars del Pacífic (emprats després per James Cook en els seus descobriments[18]), valuoses pintures a l'oli d'artistes espanyols del Palau del Governador a Intramuros, manuscrits històrics i documents oficials, llibres preciosos, cartes i papers dels ordes religiosos, juntament amb paquets de materials de primera font sobre les Filipines del segle XVII van ser expropiats per Dawsonne Drake i el seu successor, Alexander Dalrymple, i finalment van acabar en el Museu Britànic de Londres o subhastats per Sotheby's.[19]

Molts d'aquests mapes van ser comprats pel baronet Banks cap de l'expedició de Cook al Pacífic..i així Cook va navegar amb mapes espanyols (-catalans pel que sembla).

Diego Ramírez de Arellano

El geògraf i pilot valencià Diego Ramírez de Arellano en 1620 va ser qui va confirmar al circumnavegar-la que la Terra Magellanica no formava part del continent antàrtic. Feta la constatació, Ramírez de Arellano, que era Xativí, va batejar l'illa com Illa de Xàtiva. El motiu pel qual el pilot valencià havia viatjat allà era una encomena reial, arran de notícies prèvies que havien arribat a Europa sobre l'expedició holandesa de Jacob Le Maire. Va ser aleshores que Felip III encarregà a Ramírez de Arellano i als germans Nodal que confirmessin les notícies sobre un possible pas cap a l'oceà Índic al sud de l'estret de Magallanes, de manera que les denominacions de les terres descobertes o cartografiades van quedar oficialitzades immediatament. Referent a aquest tema, es conserva l'informe que Diego Ramírez de Arellano va fer en qualitat de pilot major de la Casa de Contractació i que es titula "El reconocimiento del estrecho de Magallanes y San Vicente".

Etienne André Philippe de Pretot.

Aquest és el nom complet del cartògraf francès autor del mapa que es titula "Chorographie du royaume de Valence, de la Catalogne et des Isles Maillorques". El mapa, dels principis de 1787 tot i que la data ha estat posada en dubte, formava part d'un conjunt d'imatges, la suma de les quals representava el conjunt de la Península Ibèrica, fraccionada d'acord amb la voluntat de l'autor. El cas és que, fruit d'aquesta voluntat, el mapa "presenta la singularitat de ser l'únic conegut actualment, que reuneix exclusivament als diferents estats de la Corona d'Aragó del nostre àmbit lingüístic comú".....Es pot observar també una altra singularitat: l'aparició en aquest mapa d'un "Méridien de Valence".

.....Philippe de Pretot, 1787.

Chorographie du royaume de Valence, de la Catalogne et des isles Maiorques.
Philippe de Pretot. París, 1787
Colecció particular. Castelló

COROLARI

Aquest és el mapa que buscava feia 40 anys. L'any 71 vaig comprar manta llibres d'astronomia-cartografia a Foyles-London anant a Greenwich expressament a investigar-ho!!

Tant l'ampolleta com la longitud són cabdals per a les descobertes catalanes => fins Jacme Joan Ferrer, només es podia calcular la longitud amb l'ampolleta -i els eclipsis de Llunes => Terra o Plutó- el triangle proposat per Jacme Ferrer de Blanes per al càlcul de la "línia de Tordesilles" a l'obra del Poeta Dant.. necessitava una ampolleta.. encara que la precisió arribaria amb Mendoza i més tard Harrison..

Omplint una petita base de dades amb les referències de longituds de tots els mapes-portolans coneguts i.. fins Felip V-Carles III, la majoria quadren amb aquest meridià de València que està exactament a 18° de l'illa de Ferro i a 2° exactes del Meridià de París!! (Horloge du Louvre) doncs bé ..i ara apel·lo a la Llei Chapman-Kolmogorov..

quina és la longitud actual de l'illa de ferro? (=> Greenwich)

18° 0' 0"

la longitud de València a aquest mapa d'en Pretot!!

La petita diferència actual entre el meridià de València (22° 30') i el del rellotge del Louvre (20° 09') respecte a Greenwich poden ser deguts a un error en el càlcul de la longitud de l'illa de Ferro al segle XVIII.

Post Scriptum: Per si no m'he explicat prou bé el fet important és que van fer quadrar els meridians de Ferro, València i París a un número exacte de graus (0' 0") ... sumar o restar 18° exactes és molt fàcil (es poden emprar les mateixes taules)

*Per a altres usos d'aquest terme, vegeu Corvo - Corvo Municipi Pt-crv1.png Bandera CRV.png Escut Corvo-pos.png Ubicació de Corvo Coordenades: 39 ° 41'53 "N 31 ° 06'16" O